

Słowa kluczowe: system bankowy, transformacja gospodarcza, bank centralny, struktura banków

SYSTEM BANKOWY W CHORWACJI

Wstęp

Chorwacja jest to stosunkowo młode państwo, powstałe po rozpadzie Jugosławii i samodzielnie funkcjonujące od 15 stycznia 1992 r. Należy do grupy krajów Europy Środkowo – Wschodniej, które łączy wspólna historia – przejście z gospodarki socjalistycznej do gospodarki rynkowej. Proces ten rozpoczął się pod koniec lat 80. XX w. jeszcze na terenie byłej Jugosławii. Okres ekonomicznej transformacji oraz przestawienia gospodarki centralnie planowanej na wolnorynkową w dużej mierze dotyczył sektora finansowego, w tym szczególnie bankowego. System bankowy stanowi podstawę funkcjonowania stabilnej i sprawnej gospodarki rynkowej. Jego struktura i działalność wpływają na to, jak szybko pieniądź będzie cyrkulował w gospodarce oraz jakie będzie jej tempo wzrostu. Istotą zaś funkcjonowania sprawnego systemu bankowego jest jego dwupoziomowość, a zatem kreowanie pieniądza również w bankach komercyjnych. W Chorwacji w ramach dwuszczeblowego aparatu bankowego działa Narodowy Bank Chorwacji jako bank centralny oraz banki komercyjne, oszczędnościowe i kasy oszczędnościowo – mieszkaniowe.

Celem niniejszego artykułu jest przybliżenie czytelnikowi charakterystyki chorwackiego systemu bankowego, a także zmian jakie następowały w okresie transformacji gospodarczej.

1. Chorwacki system bankowy w okresie transformacji

W przeciwieństwie do innych krajów Europy Środkowo – Wschodniej, w Chorwacji dwupoziomowy system bankowy istniał już na początku procesu transformacji gospodarczej, jednak wymagał przebudowy i wprowadzenia rynkowych praktyk bankowych².

W 1990 r. w kraju działało 26 banków. Zgodnie z jugosłowiańską odmianą socjalizmu, banki były własnością przedsiębiorstw państwowych. Kiedy te przedsiębiorstwa zostały sprywatyzowane, banki w wyniku skutku ubocznego również stały się własnością prywatną. W rezultacie już na początku 1997 r., kiedy to nawet nie doszło do prywatyzacji systemu bankowego sensu stricto, banki z większościowym udziałem inwestorów prywatnych były w posiadaniu prawie 60% aktywów sektora bankowego.

Na skutek bardzo liberalnych przepisów licencjonowania banków (m. in. niski wymóg minimalnego kapitału własnego) oraz ze względu na stosunkowo swobodne ramy nadzoru bankowego, liczba banków wrosła znacząco w latach 90. XX w. i osiągnęła 60 w 1997 r. Mimo to ogólny poziom koncentracji w chorwackim sektorze bankowym był wysoki. W 1995 r. aktywa czterech największych banków stanowiły prawie 70% aktywów całego sektora

¹ Praca napisana pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Danuty Marciniak – Neider, Instytut Handlu Zagranicznego, Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego.

² T. Reiningen, Z. Walko, *The Croatian Banking System*, <http://www.oenb.at>, 10.02.2011.

bankowego. Indeks Herfindahla – Hirschmana³ o wartości 1597 punktów wskazywał również na rynek skoncentrowany⁴.

W latach 90. XX w., chorwacki system bankowy zmagął się z kilkoma problemami odziedziczonymi po byłej Jugosławii, które należało rozwiązać. Wśród nich istniała kwestia oszczędności gospodarstw domowych w walucie zagranicznej, które zostały zdeponowane w Narodowym Banku Jugosławii. Przechowywane w nim były wszystkie rezerwy walutowe, a po rozpadzie Jugosławii, chorwacki rząd przejął odpowiedzialność za roszczenia Narodowego Banku Jugosławii. Jednak poziom rezerwy walutowej nie był wystarczający, by służyć jako środek bezpieczeństwa. W związku z tym w 1991 r. chorwacki rząd wyemitował dla banków obligacje indeksowane w markach niemieckich, aby utrzymać ich aktywa jako równowartość zagranicznych depozytów walutowych. Jednocześnie, lokaty gospodarstw domowych w walucie obcej zostały zamrożone przez rząd na okres trzech lat w celu zmniejszenia presji na płynność banków. Stopniowe odmrażanie miało nastąpić przez wypłatę co najmniej 20 półrocznych rat. Do końca 2004 r., lokaty te zostały prawie całkowicie spłacone.

Kolejny problem związany był z upadłością dużych przedsiębiorstw państwowych. Aby zaradzić tej sytuacji, w latach 1991 – 1992 rząd wyemitował obligacje tzw. „*big bonds*”, które przedsiębiorstwa wykorzystywały do spłaty nominalnej wartości swych zaległych zobowiązań wobec banków. Obligacje te miały termin zapadalności 20 lat i były indeksowane do wskaźnika cen producentów (PPI), ale nie były oprocentowane i nie były zbywalne. Nie zapewniały one bankom dostępu do „świeżego” kapitału.

Oba sposoby pomogły rozwiązać problemy związane z wypłacalnością banków, ale nie rozwiązały kilku kluczowych kwestii, a wśród nich: struktury własności, która została zaburzona przez zbyt wczesną pośrednią „prywatyzację” banków, słabej bazy kapitałowej wielu nowo utworzonych banków lub faktu, że wiele banków zostało utworzonych przez niefinansowe przedsiębiorstwa wyłącznie w celu zbierania tanich depozytów. Złe zarządzanie, niedokładne monitorowanie ryzyka kredytowego i nieefektywność kosztowa również świadczyło o wielu niedociągnięciach i niedoskonałości w sektorze bankowym.

Wyżej wymienione problemy dotknęły również cztery największe banki krajowe, w związku z czym stopy procentowe na rynku międzybankowym były wysokie w pierwszej połowie lat 90. XX w. Celem wysokiego oprocentowania pożyczek międzybankowych miała być ochrona tych czterech banków przed upadłością, a dodatkowo rozwój ich funkcjonowania. Jednak międzybankowe stopy procentowe wkrótce gwałtownie spadły, po tym jak sztucznie „wstrzyknięto” płynność do trzech z czterech banków, a ich aktywa i pasywa zostały oczyszczone w latach 1995 – 1996 w ramach programu sanacji banków (co pociągnęło za sobą łączny koszt w wysokości około 6% rocznego PKB)⁵.

Spadek stóp procentowych na rynku międzybankowym w połączeniu z silnym wzrostem gospodarczym, stabilnym kursem walutowym, niską inflacją i silnym napływem kapitału wynikającym z transferu aktywów w walutach obcych, zmusiły banki do skierowania swojej działalności głównie do niebankowych klientów. W okresie następującego boomu kredytowego,

³ Wskaźnik Herfindahla – Hirschmana (HHI – *Herfindahl-Hirschman Index*), określany również często jako wskaźnik Herfindahla, jest miarą koncentracji rynku i określa szacunkowy poziom zagęszczenia w danej branży oraz poziom konkurencji na danym rynku. Wartość HHI poniżej 1000 punktów wskazuje na rynek nieskoncentrowany, 1000 – 1800 – umiarkowany, powyżej 1800 – wysoce skoncentrowany.

⁴ S. Knezovic, A. M. Boromisa, *Croatia integration perspectives and synergic effects of European transformation*, <http://mpira.ub.uni-muenchen.de>, 6.02.2011.

⁵ T. Reiningen, Z. Walko, *The Croatian Banking...*, op. cit.

nieodpowiednio zarządzano ryzykiem banków, procesy kredytowe były słabo kontrolowane, a rezerwy kredytowe były niewystarczające. Problemy systemu bankowego zaczęły pojawiać się, gdy pożyczki przestały być spłacane na czas. Wpłynęło na to spowolnienie wzrostu gospodarczego, spowodowane zaostrzeniem polityki fiskalnej i monetarnej, które realizowane były w 1998 r. w odpowiedzi na gwałtowne pogorszenie się bilansu rozliczeń zagranicznych. Trudności były potęgowane niekorzystnymi czynnikami zewnętrznymi (np. azjatycki kryzys finansowy w 1997 r., kryzys rosyjski w 1998 r. i wojna w Kosowie w latach 1996 – 1999) i ostatecznie kryzysem bankowym w latach 1998 – 1999, który dotknął 16 banków. Wówczas 12 z tych banków wycofało się z rynku, 2 zostały połączone z innymi bankami, a tylko 2 odbudowały swoją pozycję. W wyniku procesu konsolidacji i kilku fuzji, liczba banków spadła z 60 na koniec 1998 r. do 43 na koniec 2000 r.⁶

Jednym z głównych skutków kryzysu była decyzja rządu o sprzedaży pozostałych państwowych banków zagranicznym inwestorom strategicznym, którzy na początku lat 90. XX w. zostali zniechęceni do wejścia na rynek chorwacki przez konflikty zbrojne w regionie. Pierwszy zagraniczny bank rozpoczął swoją działalność w Chorwacji w 1994 r., tj. przed zawarciem układu w Dayton⁷ w 1995 r., a kilka innych poszło jego śladem po zawarciu porozumienia pokojowego. W 1998 r. w Chorwacji wciąż działało nie więcej niż dziesięć banków, będących własnością podmiotów zagranicznych z udziałem 6,7% w sumie bilansowej sektora bankowego. Sytuacja zmieniła kierunek pod koniec 1999 r. i na początku 2000 r., kiedy rząd zintensyfikował działania związane z prywatyzacją, sprzedając drugi, trzeci i czwarty co do wielkości (pod względem aktywów) bank zagranicznym inwestorom strategicznym i wprowadzając większość udziałów największego banku zarządzanego przez inwestora zagranicznego na giełdę londyńską⁸.

Krok ten oraz sprzedaż mniejszych banków inwestorom zagranicznym, jak również założenie nowych banków przez cudzoziemców na terenie Chorwacji, doprowadziło do zwiększenia liczby banków zagranicznych do 24. Do 2001 r. posiadały one 89,3% aktywów bankowych. W sierpniu 2004 r. ich liczba została zmniejszona do 17 w wyniku kilku fuzji. Mimo to ich udział w aktywach sektora bankowego wzrósł do 91%⁹.

2. Narodowy Bank Chorwacji

Narodowy Bank Chorwacji (NBC, hr. *Hrvatska Narodna Banka*) jako bank centralny założony został wraz z przyjęciem artykułu 53 Konstytucji Chorwackiej w dniu 21 grudnia 1990 r.¹⁰. Wówczas Chorwacja należała jeszcze do Federalnej Republiki Jugosławii, była państwem niesamodzielnym, w obiegu znajdowały się jugosłowiańskie dinary. Wraz z odzyskaniem niepodległości należało dokonać wielu zmian, aby bank funkcjonował właściwie. 8 października 1991 r. wydano rozporządzenie w sprawie Narodowego Banku Chorwacji, w którym podjęto decyzję o zastąpieniu jugosłowiańskiego dinara, dinarem chorwackim. Rok później ustawą z dnia 4 listopada 1992 r. określono ramy funkcjonowania centralnego banku Republiki Chorwackiej. Obecna nazwa została ustanowiona wraz z aktualizacją konstytucji 15 grudnia 1997 r. Aktualny zaś status, zadania, cele, kapitał własny banku centralnego, jego siła,

⁶ Ibidem.

⁷ Układ z Dayton – układ pokojowy wynegocjowany w listopadzie 1995 r. w miejscowości Dayton, (Ohio, USA), kończący wojnę w Bośni.

⁸ E. Kraft, *Foreign Banks in Croatia: Another Look*, Croatian National Bank, Zagreb 2002, s. 12.

⁹ T. Reiningen, Z. Walko, *The Croatian Banking...*, op. cit.

¹⁰ Narodowy Bank Chorwacji, <http://www.hnb.hr>, 30.04.2011.

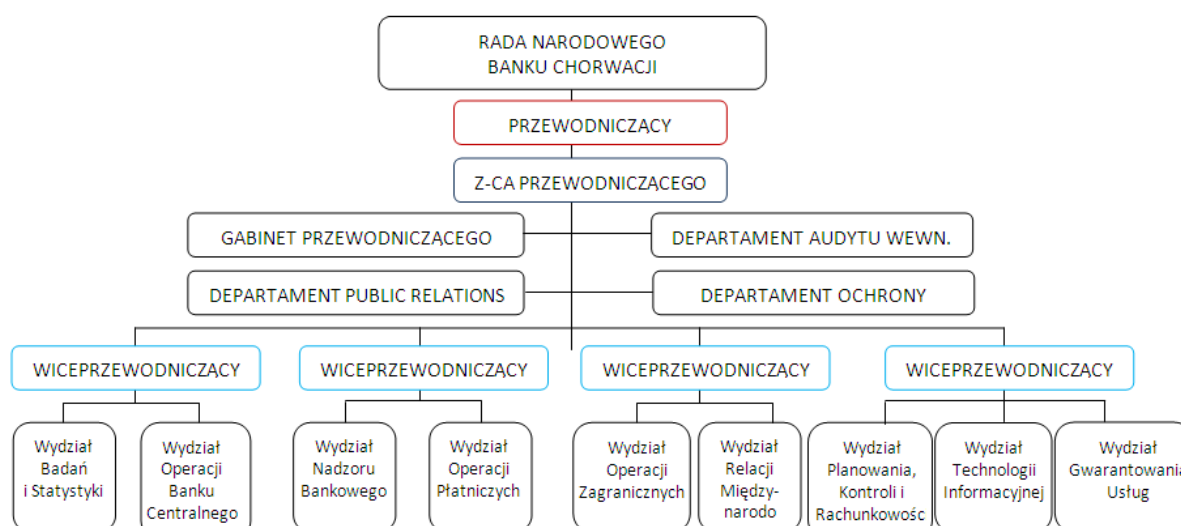
organizacja i relacje z organami władzy, bankami, międzynarodowymi instytucjami i organizacjami są regulowane przez ustawę o Narodowym Banku Chorwacji¹¹.

Celem Narodowego Banku Chorwacji jest utrzymanie stabilnego poziomu cen. Bez uszczerbku dla realizacji tego celu NBC popiera politykę gospodarczą Chorwacji, jednocześnie działając zgodnie z zasadą otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją.

Przedstawiony na rysunku 1 schemat obrazuje strukturę organizacyjną NBC. Naczelnym organem NBC jest Rada Narodowego Banku Chorwacji, która składa się z czternastu członków, sześciu z NBC, w tym przewodniczącego, jego zastępcy i czterech wiceprzewodniczących, a także ośmiu zewnętrznych, którzy są niezależnymi ekspertami powołanymi do pełnienia tej funkcji na mocy decyzji parlamentu Chorwacji. Rada jest odpowiedzialna za realizowanie celu i wykonywanie zadań NBC. Do jej zadań należą także: zdefiniowanie polityki pieniężnej i kursowej, przyjęcie planu finansowego dla NBC, zatwierdzenie statutu Narodowego Banku Chorwacji, określenie zasad i warunków udzielania kredytów instytucjom kredytowym, ustalenie stóp procentowych NBC i opłat za usługi świadczone przez NBC, zatwierdzenie fuzji instytucji kredytowych oraz nabycie ich udziałów, zatwierdzanie nominacji na przewodniczących i członków zarządów instytucji kredytowych, podejmowanie decyzji w sprawie utworzenia i zamykania oddziałów i przedstawicielstw NBC¹².

Rysunek nr 1

Struktura organizacyjna Narodowego Banku Chorwacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Narodowy Bank Chorwacji, <http://www.hnb.hr>, 13.04.2011.

Narodowy Bank Chorwacji jest reprezentowany przez prezesa NBC, mianowanego przez Parlament Chorwacji. Zastępcę prezesa i wiceprzewodniczących powołuje również rząd, jednak na wniosek przewodniczącego NBC. Wszyscy członkowie Rady mają możliwość pełnienia swoich funkcji przez sześcioletnią kadencję, z jednokrotną możliwością jej odnowienia.

W Chorwacji nie została wyodrębniona oddzielna instytucja, pełniąca funkcje regulacyjno – nadzorcze w stosunku do sektora bankowego. Zadania te zgodnie z ustawą realizuje NBC.

¹¹ Ustawa z dn. 1 lipca 2008 r. o Narodowym Banku Chorwacji, Narodne novine (NN) 2008, nr 75.

¹² Narodowy Bank Chorwacji, op. cit.

3. Struktura chorwackiego systemu bankowego

W skład systemu bankowego Republiki Chorwackiej oprócz Narodowego Banku Chorwacji jako instytucji nadrzędnej, wchodzi banki komercyjne, banki oszczędnościowe oraz kasy oszczędnościowo – mieszkaniowe.

Tabela nr 1

System bankowy Chorwacji latach 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Narodowy Bank Chorwacji					
Banki komercyjne	34	33	33	33	32
– krajowe	20 (2)*	18 (2)	17 (2)	17 (2)	17 (2)
– zagraniczne	14	15	16	16	15
Banki oszczędnościowe	-	-	-	1	2
Kasy oszczędnościowo – mieszkaniowe	4	5	5	5	5

*W nawiasie podano liczbę banków państwowych.

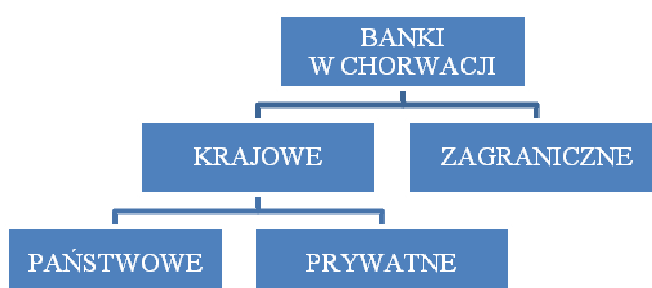
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Annual Reports CNB 2005 – 2009*, <http://www/hnb.hr>, 20.01.2011.

Tabela 1 przedstawia dane dotyczące chorwackiego systemu bankowego w latach 2005 – 2009. Na koniec 2009 r. na terenie Chorwacji funkcjonowało 39 instytucji kredytowych: 32 banki komercyjne, 2 banki oszczędnościowe i 5 kas oszczędnościowo – mieszkaniowych. Od 2005 r. ogólna liczba banków zmieniła się o cztery, w tym najwyraźniej widać różnicę w przypadku banków komercyjnych, których liczba zmniejszyła się o trzy w wyniku fuzji i przejęć. W 2009 r. doszło do połączenia Slavonska banka d.d., Osijek i Hypo Alpe – Adria Bank d.d., co wpłynęło na liczbę banków zagranicznych, a pojawienie się A štedna banka malog poduzetništva d.d. zwiększyło liczbę banków oszczędnościowych do dwóch.

Kasy oszczędnościowo – mieszkaniowe mają za zadanie gromadzić depozyty od osób fizycznych i prawnych, a także udzielać pożyczek na budownictwo mieszkaniowe na terytorium Chorwacji ze wsparciem państwa. Zatrudniają one ok. 400 pracowników. Ich udział w aktywach sektora bankowego Chorwacji jest niewielki i stanowi 1,67%.

Rysunek nr 2

Klasyfikacja banków w Chorwacji ze względu na typ własności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Banks Bulletin*, Croatian National Bank, No. 20, August 2010.

Główne kryterium podziału banków w Chorwacji to typ własności (rysunek 2). Wyszczególnia się tu banki kontrolowane przez kapitał chorwacki (banki krajowe, gdzie większościowym właścicielem są podmioty krajowe) i zagraniczny (banki zagraniczne,

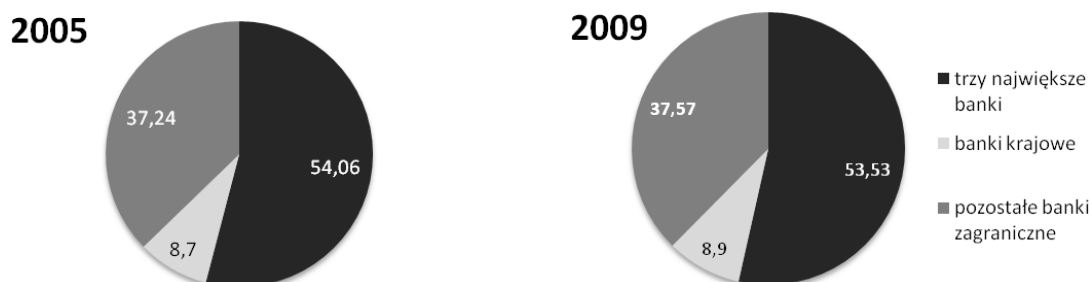
w których większościowe udziały mają podmioty zagraniczne). Dodatkowo banki krajowe dzielą się na państwowe, co oznacza, że ich aktywa znajdują się w większościowym posiadaniu jednostek rządowych i prywatne – będące w większościowym posiadaniu osób fizycznych i prawnych.

Udział inwestorów zagranicznych w kapitale akcyjnym banków chorwackich zwiększał się stopniowo. Wzrósł on z 6,7% w 1998 r. do 89,3% w 2001 r. i 91% w 2010 r.¹³. Kapitał chorwacki pozostał tylko w śladowej postaci w kilku niewielkich bankach, nieodgrywających większej roli na rynku usług bankowych. W latach 2005 – 2009 najwięcej kapitału do chorwackiego systemu bankowego napłynęło z Austrii (60,5%), Włoch (19,4%), i Francji (7,3%). Najwięcej zainwestowały w chorwacki system bankowy zagraniczne grupy kapitałowe: Uni Credit Italiano, Intesa Sanpaolo, Erste Bank Group¹⁴.

Chorwacki system bankowy charakteryzuje wysoka koncentracja – na trzy największe banki w 2010 r. przypadało 53,53% aktywów systemu bankowego (rysunek 3). Sytuacja ta nie zmieniła się od 2005 r.

Rysunek nr 3

Struktura aktywów banków w Chorwacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Preliminary unaudited data on credit institutions, dane na 30 wrzesień 2010, www.hnb.hr, 10.01.2011.

Największym bankiem w Chorwacji jest Zagrebačka banka¹⁵, kontrolowany przez włoską Uni Credit Group. Początki jego działalności sięgają 1914 r., kiedy to został założony pod nazwą City Savings Bank. Bank ten od lat jest liderem w Chorwacji w odniesieniu do jakości produktów i usług, innowacji technicznych, liczby klientów itp. Współpracuje z 80 000 klientami korporacyjnymi i ponad 1,1 mln klientami indywidualnymi, co oznacza, że co czwarty obywatel Chorwacji korzysta z oferty Zagrebačka banka. Jako członek grupy Uni Credit Italiano (od marca 2002 r.), Zagrebačka banka jest również jednym z wiodących banków w Europie Środkowo – Wschodniej. Jego aktywa stanowią 25% ogółu aktywów chorwackiego sektora bankowego, a także ok. 20% ogółu aktywów sektora bankowego w Bośni i Hercegowinie (jako współwłaściciel UniCredit Bank w Mostarze, Bośnia i Hercegowina). Bank posiada 130 placówek i prawie 800 bankomatów. Wydaje największą liczbę kart płatniczych i posiada najszerzą sieć POS (point of sale) w sklepach dla kart płatniczych. Prawie 310 tys. jego klientów korzysta z bankowości elektronicznej. Zagrebačka banka, zatrudniając ponad 4700 pracowników jest jednym z głównych pracodawców w Chorwacji¹⁶.

¹³ T. Reiningen, Z. Walko, *The Croatian Banking...*, op. cit., *Annual Report 2009*, Croatian National Bank, <http://www.hnb.hr>, 23.05.2011.

¹⁴ *Annual Report 2009*, Croatian National Bank, op. cit.

¹⁵ Pod nazwą Zagrebačka banka funkcjonuje od lat 70. XX w. po połączeniu Zagreb Kredit Banka z Jugobank.

¹⁶ Zagrebačka banka, <http://www.zaba.hr>, 1.02.2011.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące Zagrebačka banka (5 listopada 2010 r.) to¹⁷:

- aktywa 94,8 mld HRK,
- zysk brutto 1,04 mld HRK,
- kapitał własny 13,6 mld HRK,
- współczynnik wypłacalności 19,46%.

Drugim pod względem wielkości aktywów (17,81% udziału w aktywach systemu bankowego – tabela 2) bankiem w Chorwacji jest Privredna banka Zagreb d.d. (PBZ)¹⁸. Jako nowoczesny bank uniwersalny oprócz podstawowych usług bankowych oferuje szeroką gamę specjalistycznych usług, w tym leasingu, obrotu nieruchomościami, zarządzania funduszami i obrót kartami kredytowymi. Od 2007 r. PBZ jest członkiem jednej z największych grup bankowych w Europie – włoskiej Intesa Sanpaolo, która posiada 76,6% udziału w jego kapitale. PBZ jest bezkonkurencyjny w kwestii liczby jednostek organizacyjnych. Posiada sieć placówek składającą się z 219 oddziałów i biur regionalnych obejmujących całe terytorium Chorwacji.

Tabela nr 2

Udział największych banków chorwackich w aktywach krajowego systemu bankowego w 2009 r.

Bank	Udział w aktywach systemu bankowego	
	2005	2009
ZAGREBAČKA BANKA d.d.	25,03%	24,26%
PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.	17,81%	16,56%
ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.	11,22%	12,70%
Razem	54,06%	53,53%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie: Preliminary unaudited data on credit institutions, op. cit.

Trzecim, mającym znaczący udział (12,7%) w aktywach systemu bankowego Chorwacji jest bank uniwersalny Erste & Steiermärkische Bank d.d., należący do austriackiej grupy Erste Bank. Jego usługi skierowane są głównie do klientów detalicznych oraz małych i średnich przedsiębiorców¹⁹.

Dla celów analitycznych banki zostały podzielone na trzy grupy – duże, średnie i małe. Podział ten uzależniony jest od udziału aktywów bankowych w całkowitych aktywach wszystkich banków na koniec sprawozdawczego okresu. Banki duże charakteryzują się tym, że ich aktywa przekraczają 5% całkowitych aktywów wszystkich banków, średnie – 1 – 5%, małe – poniżej 1%. Podział ten funkcjonuje od 2006 r. Do 2005 r. banki były dzielone na cztery grupy w zależności od wielkości ich aktywów. Grupa I składała się z banków o aktywach powyżej 5 mld HRK, Grupa II z banków z aktywami pomiędzy 1 – 5 mld HRK, Grupa III – banki o aktywach od 500 mln do 1 mld HRK i Grupa IV banków o aktywach poniżej 500 mln HRK.

Pod koniec 2009 r. banki miały 1297 jednostek operacyjnych. W stosunku do 2005 r. nastąpił wzrost o 183 placówki, czyli o 1,6%. Wraz z wzrastającą liczbą oddziałów bankowych i rozwoju usług zwiększa się również liczba bankomatów (w tym tych, które są własnością innych firm, ale mogą być wykorzystywane przez klientów indywidualnych banków). Od 2005 r.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Privredna banka Zagreb d.d., <http://www.pbz.hr>, 1.02.2011.

¹⁹ Erste & Steiermärkische Bank d.d., www.erstebank.hr, 1.02.2011.

zarejestrowanych zostało 1294 nowych terminali ATM (wzrost o 5,6%). Na koniec 2009 r. banki oferowały swoje usługi za pośrednictwem 3601 bankomatów²⁰.

Zakończenie

Sektor bankowy jest ważną częścią gospodarki narodowej. Banki przyjmują depozyty, wspierają system płatniczy i zapewniają największe źródło środków finansowych na rynku. Stąd też ważne są uregulowania prawne i sprawne funkcjonowanie nadzoru bankowego, by zapewnić bezpieczeństwo i stabilność systemu bankowego, a co się z tym wiąże rozwój gospodarki.

W okresie transformacji gospodarczej w Chorwacji system ten był zachwiany. Powstało wówczas wiele nowych banków. Ich liczba osiągnęła 60. Wiele z nich nie było dobrze zarządzanych. Inne zbankrutowały podczas kryzysu w latach 1998 – 1999 (12). Jednak prywatyzacja sektora bankowego i zdominowanie go przez kapitał zagraniczny, wpłynęły na wzmocnienie i stabilizację banków działających w kraju.

W pierwszej dekadzie XXI w. nastąpił rozwój sektora bankowego. Na znaczeniu zyskał obrót bezgotówkowy, a także bankowość elektroniczna. Rozwinęła się sieć placówek i bankomatów. Wówczas też największe chorwackie banki zostały przejęte przez wiodące na rynku europejskim grupy kapitałowe.

Od 2004 r. Chorwacja jest kandydatem do członkostwa w Unii Europejskiej. W związku z tym, dostosowuje ona swoją gospodarkę i system finansowy do standardów europejskich, co powoduje, że chorwacki system bankowy nie różni się istotnie od innych europejskich systemów bankowych.

Streszczenie

Niniejszy artykuł opisuje dwupoziomowy chorwacki system bankowy, w skład którego wchodzi Narodowy Bank Chorwacji jako bank centralny oraz banki komercyjne, banki oszczędnościowe i kasy oszczędnościowo – mieszkaniowe. Część pierwsza opracowania dotyczy okresu transformacji gospodarczej w Chorwacji i procesu kształtowania się sektora bankowego, który nastąpił po rozpadzie byłej Jugosławii. W dalszej części Autorka skupia się na charakterystyce Narodowego Banku Chorwacji, jego celach, funkcjach i strukturze organizacyjnej oraz rodzajach i klasyfikacji banków prowadzących działalność na terenie Chorwacji.

Summary

This article describes a two – tier Croatian banking system, which includes the Croatian National Bank as the central bank and commercial banks, savings banks and savings housing banks. Part one covers the transition process from socialism to capitalism in Croatia and the process of shaping the banking sector after the dissolution of Yugoslavia. Next part the author focuses on the characteristics of the National Bank of Croatia, its objectives, functions and organizational structure and the types and classification of banks operating in Croatia.

²⁰ *Banks Bulletin*, Croatian National Bank, No. 12, September 2006, *Banks Bulletin*, Croatian National Bank, No. 20, August 2010.

Bibliografia

1. *Annual Report 2005 – 2009*, Croatian National Bank, <http://www.hnb.hr>.
2. *Banks Bulletin No. 12/2006, 20/2010*, Croatian National Bank, Zagreb 2010.
3. Erste & Steiermärkische Bank d.d., <http://www.erstebank.hr>.
4. Knezovic S., Boromisa A. M., *Croatia integration perspectives and synergic effects of european transformation*, <http://mpa.ub.uni-muenchen.de>.
5. Kraft E., *Foreign Banks in Croatia: Another Look*, Croatian National Bank, Zagreb 2002.
6. Narodowy Bank Chorwacji, <http://www.hnb.hr>.
7. Privredna banka Zagreb d.d., <http://www.pbz.hr>.
8. Reiningen T., Walko Z., *The Croatian Banking System*, <http://www.oenb.at>.
9. Ustawa z dn. 1 lipca 2008 o Narodowym Banku Chorwacji, NN 2008, nr 75.
10. Zagrebačka banka, <http://www.zaba.hr>.